

125 jaar strijd tegen kwakzalvers

Frits van Dam

Op 12 november heeft de Vereniging tegen de Kwakzalverij (VtdK) haar 125-jarig bestaan gevierd. De VtdK telt ongeveer 1500 leden, en is daarmee niet alleen de oudste, maar ook met voorsprong de grootste kwakzalverbestedersclub ter wereld.

Kwakzalvers zijn aanbieders van behandelingen die onvoldoende onderzocht zijn op effectiviteit en veiligheid. De VtdK maakt geen onderscheid tussen alternatieve behandelaren en kwakzalvers, hoogstens tussen gevaarlijke en zachte kwakzalvers. Kruidenvrouwjes en homeopaten worden in het algemeen beschouwd als minder gevaarlijke, zachte kwakzalvers, degenen die Sylvia Millemac aanpraatten dat zij geen kanker had, als gevaarlijke kwakzalvers.

De Vereniging is een belangrijk aanspreekpunt geworden voor de media. Vanuit de overheid ondervindt de Vereniging in toenemende mate sympathie voor haar standpunten. Zo sprak minister Hans Hoogervorst op het jubileumcongres zijn scepsis uit over alternatieve behandelwijzen in het algemeen en de homeopathie in het bijzonder. Het is voor hem een raadsel dat apothekers homeopathische middeltjes verkopen waarvan zij weten dat ze geen werkzame stof kunnen bevatten. Een standpunt dat de VtdK overigens al jaren verkondigt. Ook de Inspecteur-generaal voor de Gezondheidszorg was bij de bijeenkomst aanwezig. Hij probeert vanuit de Geneeskundige Inspectie greep te krijgen op kwakzalvers, maar de wetgeving maakt hem dat niet gemakkelijk. Kingma is al jaren lid van de VtdK. Aan de hand van een drietal schrijnende voorbeelden beschreef hij hoe de inspectie soms tevergeefs probeert gevaarlijke kwakzalvers veroordeeld te krijgen. Ook Chiel Bos, directeur Zorg van de Ziektekostenverzekeraars sprak op het congres. Hij wil graag overleg met de VtdK bij het reguleren van de aanvullende pakketten waarin bijna altijd vergoedingen in zitten voor kwakzalverij. De VtdK mag bij haar 125-jarig bestaan niet ontevreden zijn met de steun die zij krijgt vanuit de overheid en de ziektekostenverzekeraars krijgt voor haar missie, het bestrijden van kwakzalverij in al haar verschijningsvormen. Dat is wel eens anders geweest.

Drie jaar geleden heeft de VtdK een poedelprijs, de meester Kackadorisprijs ingesteld,

voor een persoon of instelling die het meest gedaan heeft aan het faciliteren van de kwakzalverij. Het is een treurig lijstje waar ook regelmatig universitaire instellingen zoals de faculteit der farmacie in Utrecht en het ACTA (Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam) en belangrijke beroepsverenigingen, zoals de Maatschappij voor Diergeneeskunde op prijken. Sommige genomineerden schreeuwen moord en brand als ze op de lijst terecht komen. De winnaar van dit jaar René Steenhorst, medisch redacteur van *De Telegraaf* heeft te kennen gegeven allerminst ingenomen te zijn met het winnen van deze prijs. De VtdK gaf hem de prijs omdat hij in zijn medische adviesrubriek twee kwakzalvers als consulent heeft opgenomen. Hij weigert deze kwakzalvers uit zijn rubriek te verwijderen.

De VtdK formuleert haar mening over kwakzalvers in niet mis te verstane taal. Om haar argumenten kracht bij te zetten wordt nogal eens op de man of vrouw gespeeld. Subtiel taalgebruik dringt slecht door tot de hersenen van kwakzalvers en hun aanhang. De VtdK ontziet patiënten en probeert cynisme naar hen toe zoveel mogelijk te vermijden. Zij begrijpt dat een patiënt die geconfronteerd wordt met een aanpak waar geen oplossingen voor zijn, zijn heil zoekt buiten het reguliere medische circuit. Of het verstandig is, is een andere zaak.

Is het nou echt zo erg allemaal? Ja dat is het. Laat ik een tweetal voorbeelden geven waarmee de VtdK de laatste paar weken via journalisten of patiënten geconfronteerd is. Zeer recent trachtte de Scheveningse zangeres Conny Breukhoven het anti-verouderings drankje Haelan 951 à raison van 59 euro per flesje te slijten. Van de onderzoeker waar Breukhoven zich bij voortduring op beroept, Walter Wainright, is geen enkele publicatie te vinden. Dat is niet verwonderlijk want de goede man heeft een graad in business management. Vroeger stonden kwakzalvers van het type Breukhoven hun handel uit te venten op de kermis, nu doen ze dat op de TV. Veel maakt het niet uit. In dezelf-

de periode dat Connie Breukhoven haar handel aan de man bracht op de TV, werd de Borstkankerpatiënten Vereniging Nederland bestookt door A. van der Burgh, een kwakzalver de uit Steenwijk die met een bioresonantiepill bij vrouwen die in de rij staan voor een mammografie kan vaststellen wie borstkanker heeft. Als patiënten de ampul bij zich dragen is de kanker na zes maanden weg. Ook helpt de ampul tegen het vogelgriepvirus. 'Ik krijg trillingen uit het heelal en die doodt het vogelgriepvirus.' Hoe gek kan je het maken. Omdat de VtdK in onverbloemde taal zegt waar het op staat krijgt zij vaak het verwijt dat ze arrogant is en nieuwe revolutionaire ontwikkelingen in de weg staat. De gemiddelde kwakzalver wil zichzelf in alle bescheidenheid nog wel eens met Galileo Galilei vergelijken die immers ook niet de waarheid mocht zeggen.

Het gebruik van de term 'kwakzalver' is omstreden. Maar nog zeer recent was de Amsterdamse rechtbank van mening dat de term kwakzalver gebruikt mocht worden om er personen mee aan te duiden die therapieën toepassen waarvan de werking en de veiligheid

niet aangetoond is. De aanleiding was een proces dat de orthomaneel arts M. Sicksz tegen de VtdK had aangespannen. Sicksz claimt dat zij schizofrenen en autisten kan genezen door manipulatie van de wervelkolom. Sicksz was van mening dat de term kwakzalver die tegen haar gebruikt was door de VtdK onnodig grievend was. De rechter was het in haar geval met de VtdK eens, zij was terecht kwakzalver genoemd. Een beter cadeau voor het 125 jarig bestaan had de Vereniging niet kunnen krijgen. Maar hoe succesvol de VtdK in dit proces ook was, de keerzijde van de medaille is dat zij langzamerhand het faillissement in geprocedeerd wordt. De VtdK heeft nu twee processen lopen en dat is bijna meer dan zij financieel kan dragen. Nog even en er is geen volgend lustrum meer en is de VtdK aan haar eigen succes ten onder gegaan. Maar met meel in de mond bestrijdt je nu eenmaal geen kwakzalvers dat is wel de les van 125 jaar kwakzalverij bestrijding. ●

Dit artikel is eerder in iets gewijzigde vorm verschenen in *het Parool* van 14 november 2005

● Kort ●

Een kortdurende acupunctuur behandeling

De Amsterdamse huisarts/acupuncturist A. Coronel is sinds 27 oktober 2005 uit het BIG-register geschrapt wegens seksueel grensoverschrijdend gedrag. Volgens het tuchtcollege had hij een seksuele relatie gehad met één van zijn patiëntes. Coronel gaf toe dat hij een relatie met haar had gehad. Maar zegt hij... ze was helemaal geen patiënte van hem, ze kwam voor acupunctuur. De relatie was volgens Coronel overigens heel kort en is nu alweer voorbij. ●

Bron: *Het Parool*, 14 november 2005

Kort geding

De Belgische moleculaire psychiater Michael Maes heeft een kort geding aangespannen tegen de Vereniging tegen de Kwakzalverij, dat op 7 december te 10.30 uur in Amsterdam zou dienen. Als u dit leest is de behandeling waarschijnlijk al achter de rug. Maes spande het kort geding aan nadat hem ter ore kwam dat hij er de oorzaak van was dat de Universiteit Maastricht in september 2005 werd genomineerd voor de Meester Kackadorisprijs 2005, omdat zij niet tegen Maes' alternatieve praktijken optrad.

Zich nadrukkelijk afficherend als hoogleraar te Maastricht maakte Maes zich in zijn drie Belgische privé-praktijken schuldig aan het claimen van grote successen bij de behandeling van nauwelijks te genezen aandoeningen als fibromyalgie, chronisch vermoeidheidssyndroom en burn out, aan het toepassen van nutteloze therapieën als acupunctuur, chelatietherapie, voedingssupplementen als visolie en diëten, daarbij steunend op niet gevalideerde diagnostische methoden als de MELISA-test, HPU-test en de Pharmanex-biofotonen scanner. Hij werkte ook nauw samen met de niet onomstreden Vera Stejskal, die beweert dat veel psychisch leed en chronische ziekten voortkomen uit amalgaamvullingen in het gebit. Na zijn strafontslag aan de UM medio 2004 bleef Maes zich uitgeven voor professor te Maastricht. Hoewel de Vereniging de nominatie van de UM inmiddels ongedaan had gemaakt - Maes bleek te zijn ontslagen - komt Maes nu met zijn kort geding, waarin hij met name rectificatie vordert, een verbod om hem in de toekomst in verband te brengen met kwakzalverij en een voorschot van 80.000 Euro op de schadevergoeding waarop hij aanspraak maakt. ●

C.N.M.R.